

נייר עמדה בנושא

הקצאת בית קברות לחיילי צד"ל

מבוא

חיילי צד"ל סייעו בידי צה"ל ומדינת ישראל בהגנה על המדינה בגבול הצפון. עם יציאת צה"ל מדרום לבנון, עברו חיילים רבים מכוחות צד"ל ובני משפחותיהם להתגורר בישראל, כיוון שבלבנון הם נחשבו כמשתפי פעולה וחייהם היו נתונים לסכנה. החוק קבע שממשלת ישראל תפעל למציאת פתרון לצורכי הדיור של אנשי צד"ל ולתעסוקה עבורם. כעת נידונה שאלה אחרת, הקצאת בית קברות עבורם.

מטרת נייר עמדה זה לבחון את הסוגיה הזאת מנקודת מבט יהודית.

המבט היהודי

"רבני צהר" תומכים מנקודת המבט היהודית בהקצאת שטח לבית קברות עבור חיילי צד"ל מן השיקולים הבאים:

1. **החובה לקבור גם גויים** – גם מתי גויים חייבים קבורה.¹
2. **הכרת הטוב** – הכרת הטוב היא ערך יסודי ומהותי ביהדות.² הדבר נכון גם במערכות היחסים בינינו ובין עמים אחרים.³
3. **חובה מיוחדת כלפי מי שכרתו ברית עם ישראל** – נוסף על הכרת הטוב, מוטלת עלינו חובה מיוחדת לעזור למי שכרתו ברית עם ישראל. כך היה בימי יהושע, כשבא לעזרתם של הגבעונים, שכרתו עמו ברית, אף על פי שהברית נכרתה במרמה (יהושע פרק י), וקל וחומר למי שכרתו ברית אתנו ולחמו לצד חיילינו.⁴

¹ לדעת הרמב"ן, חובה זו היא מן התורה, ואיסור הלנת המת נוהג גם בגויים (דברים כא, כג), ואילו לדעת הרמב"ם אין מצווה מן התורה לקבור מתי גויים (ספר המצוות, עשה רלא), אבל מצווה מדרכי שלום לקבור את מתיהם, ושם פירש את המושג "דרכי שלום". וזה לשונו (הלכות מלכים, פרק י, הלכה יב): "אפילו העכו"ם צוו חכמים לבקר חוליהם, ולקבור מתיהם עם מתי ישראל, ולפרנס ענייהם בכלל עניי ישראל, מפני דרכי שלום. הרי נאמר 'טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו', ונאמר 'דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום'". כלומר, אין כאן חובה בעלמא כדי שלא להרגיז את הגויים, אלא קבורתם היא מדרכי נועם שבתורה.

² אף על פי שדומה שאין צורך להכביר מילים בעניין זה, נציין לדברי חובות הלבבות: "כי מן הידוע אצלנו כי כל מטיב אלינו אנו חייבים להודות לו כפי כוונתו להועיל לנו" (שער עבודת האלהים). וכן עולה ממקורות רבים מספור במקרא.

³ מסיבה זו אנו נצטווים שלא לתעב את ממלכת אדום: "לא תתעב אדמי כי אחיך הוא, לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו" (דברים כג, ח).

⁴ והרמב"ם אומר בעניין זה: "ואסור לשקר בבריתם ולכזב להם אחר שהשלימו וקבלו שבע מצות" (הלכות מלכים, פרק ו, הלכה ג).